

VLUCHTELINGENWERK

ONDERWIJS

Bevraging Leerkrachten Vluchtelingenwerk Vlaanderen

Inzichten in de ervaringen en noden van leerkrachten in multiculturele en meertalige klascontexten

Voorjaar 2025

- Mijn multiculturele klassen zijn de groepen waar ik het liefste kom. Zij leren niet alleen van mij, maar ik leer ook elke dag van hen. -

Quote van één van de deelnemers

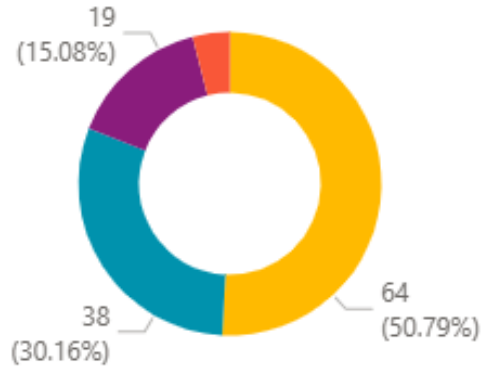
Waarom dit onderzoek?

- Multiculturele en meertalige klassen zijn de dagelijkse realiteit
- Na gesprekken met onderwijsveld groeide de nood om zicht te krijgen: wat leeft er bij leerkrachten?
- Geen grootschalige studie, wel momentopname die peilt naar ervaringen

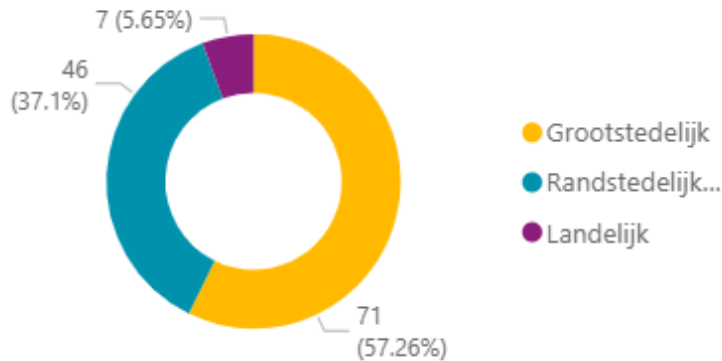

Hoe vaak werk je in een multiculturele en meertalige klascontext?

● Dagelijks
● Altijd
● Wekelijks
● Niet

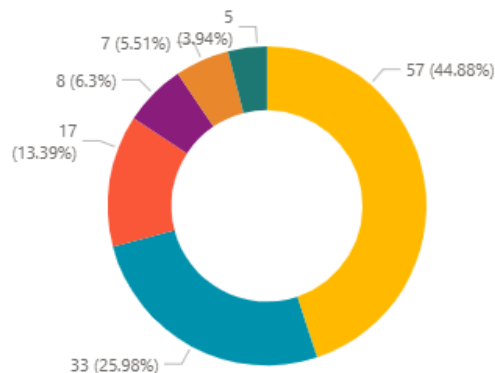

Ligging school

Klascontext

● Secundair onderwijs
● OKAN
● Basisonderwijs
● Kleuteronderwijs
● Buitengewoon onderwijs
● Volwassenenonderwijs

Wie nam deel?

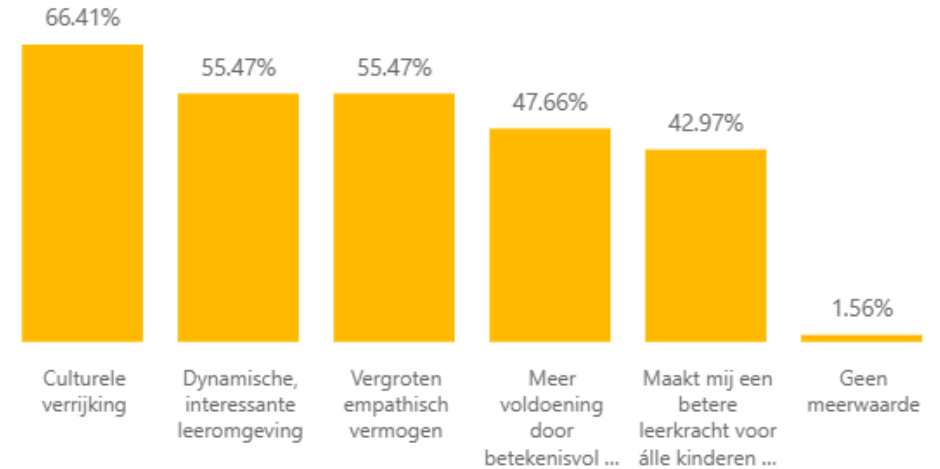

- 129 respondenten
- Verschillende klascontexten
- Vooral uit grootstedelijk en randstedelijk gebied
- ¼ uit OKAN, bijna helft uit Secundair onderwijs (verschillende finaliteiten)
- Leerkrachten uit rand- en grootstedelijke scholen geven dagelijks/altijd les in een multiculturele/meertalige klas, respondenten uit landelijke scholen nooit of maar wekelijks.

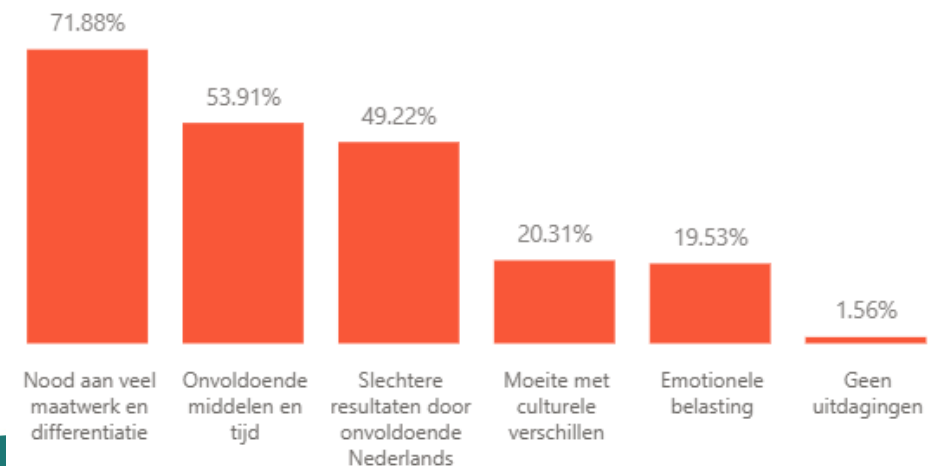
Ervaringen uit de klas

- Verschillende meerwaardes worden erkend, met als belangrijkste de culturele verrijking
- Nood aan differentiatie wordt, naast onvoldoende middelen en tijd en slechtere resultaten door onvoldoende kennis van het Nederlands als belangrijkste uitdaging gezien.
- Bij filteren op jaren ervaring of frequentie (hoe vaak de leerkrachten in een multiculturele, meertalige klas staan), zijn er geen opvallende of grote verschillen.

Meerwaarde van een multiculturele en meertalige klas

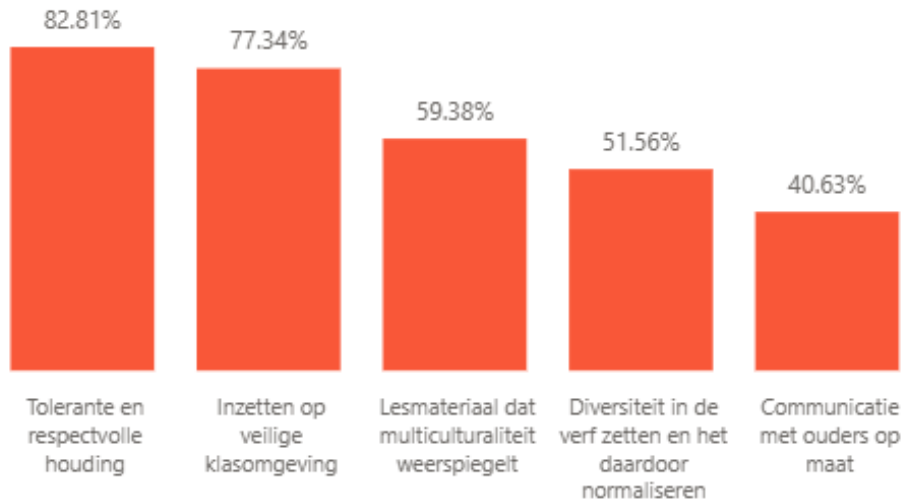

Uitdagingen van een multiculturele en meertalige klas

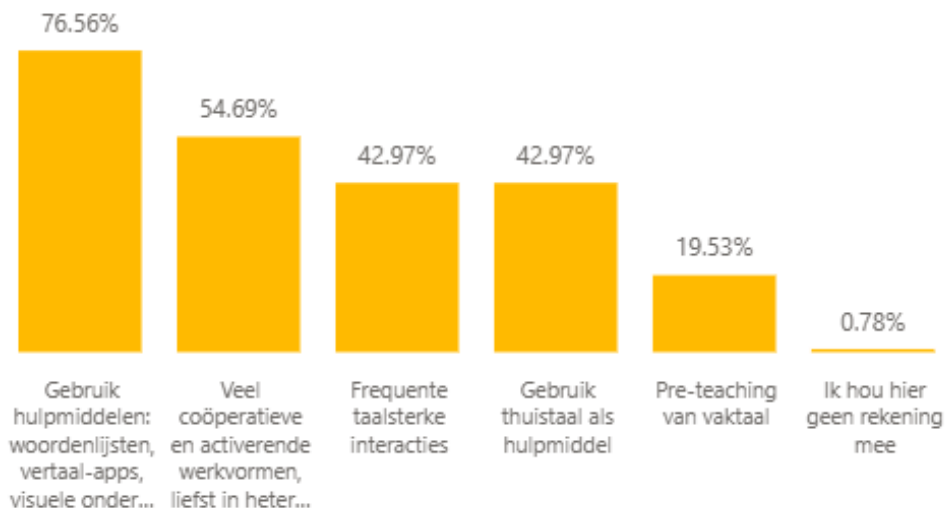

Ervaringen uit de klas

Hoe hou je rekening met multiculturaliteit in de klas?

Hoe hou je rekening met meertaligheid in de klas?

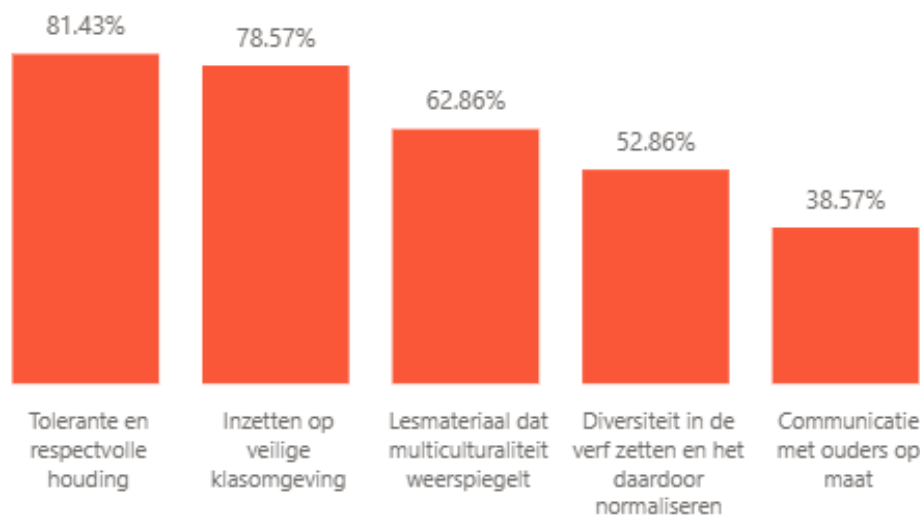

- Er wordt al heel veel rekening gehouden, zowel met de vele culturen als met de vele talen in de klas.
- Leerkrachten die 0-5 jaar voor de klas staan, gebruiken iets vaker lesmateriaal dat diversiteit weerspiegelt dan hun collega's die al langer lesgeven (6 jaar en meer). Deze laatste groep zet dan weer iets meer in op aangepaste communicatie met de ouders (zie volgende slide)
- Voor meertaligheid zetten minder ervaren leerkrachten iets meer in op coöperatieve en activerende werkvormen, terwijl de meer ervaren leerkrachten nog meer klassikale hulpmiddelen en de thuistaal inzetten in de les en meer aan pre-teaching van vaktaal doen dan hun minder ervaren collega's (zie volgende slide)

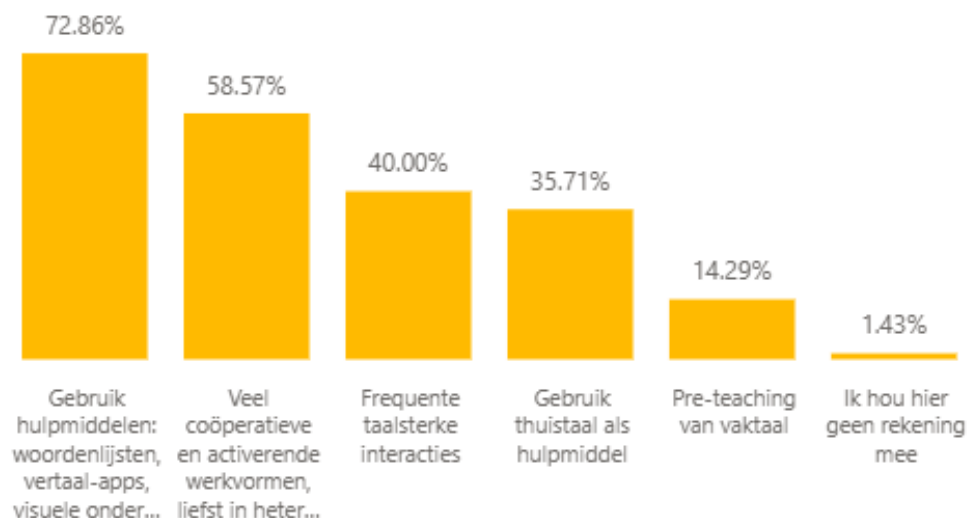
Ervaring als leerkracht

Hoe hou je rekening met multiculturaliteit in de klas?

Hoe hou je rekening met meertaligheid in de klas?

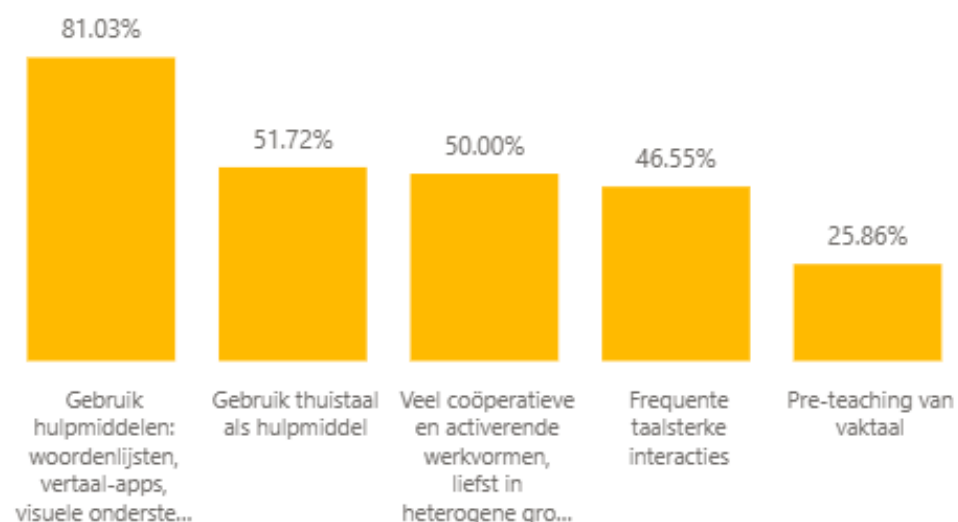
Ervaring als leerkracht

Hoe hou je rekening met multiculturaliteit in de klas?

Hoe hou je rekening met meertaligheid in de klas?

Nood aan Vorming

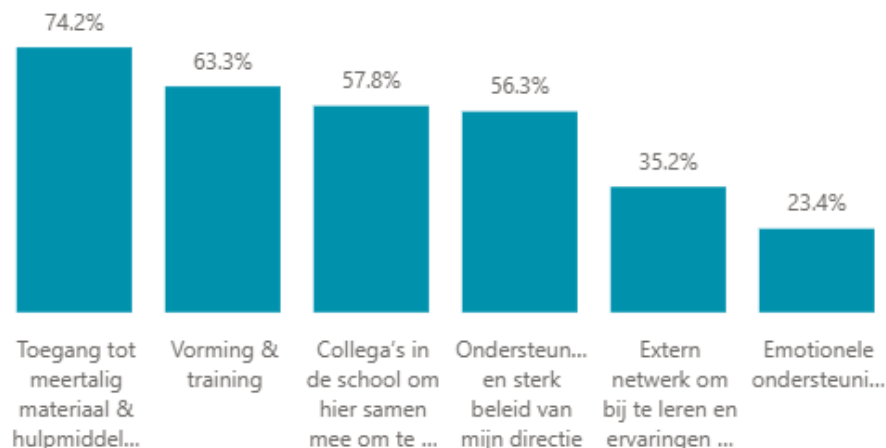
Ik weet waar ik terecht kan voor vorming over dit thema (gemiddeld aantal 'ja' antwoorden)

0.50

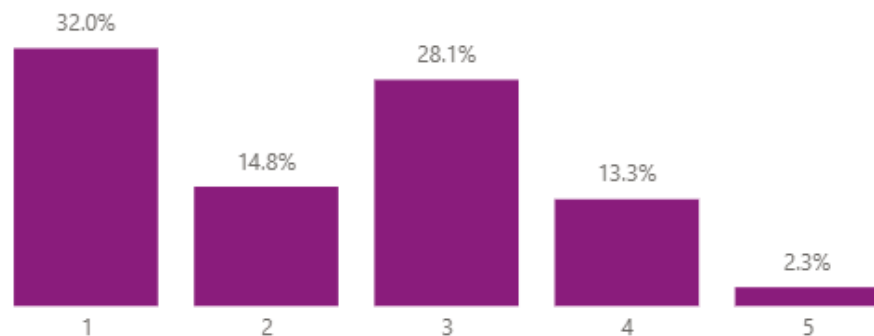
Hoe voorbereid ben je op multiculturele, meertalige klas (gemiddelde op 10)

4.66

Wat helpt jou in de lespraktijk?

Hoe voorbereid voelde je je na de lerarenopleiding op een multiculturele, meertalige klas (1 = niet, 5 = zeer goed)

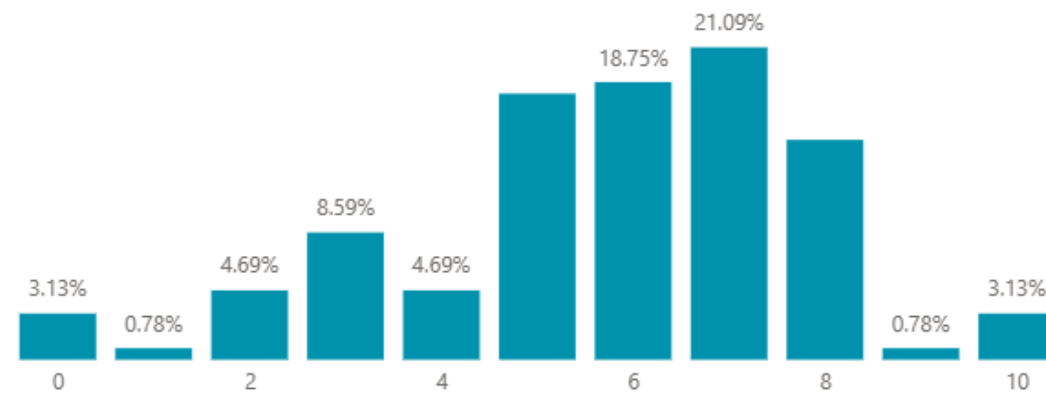
- Toegang tot (meertalig) hulpmateriaal en vorming & training worden als 2^e belangrijkste hulpmiddelen gezien in de multiculturele, meertalige klas.
- Slechts de helft van de ondervraagden weet waar ze terecht kunnen voor vorming over multiculturaliteit en meertaligheid in de klas.
- Slechts 15% van de ondervraagden voelde zich na de lerarenopleiding goed tot zeer goed voorbereid op een multiculturele, meertalige klas. 47% Voelde zich niet tot niet goed voorbereid.

Nood aan Vorming

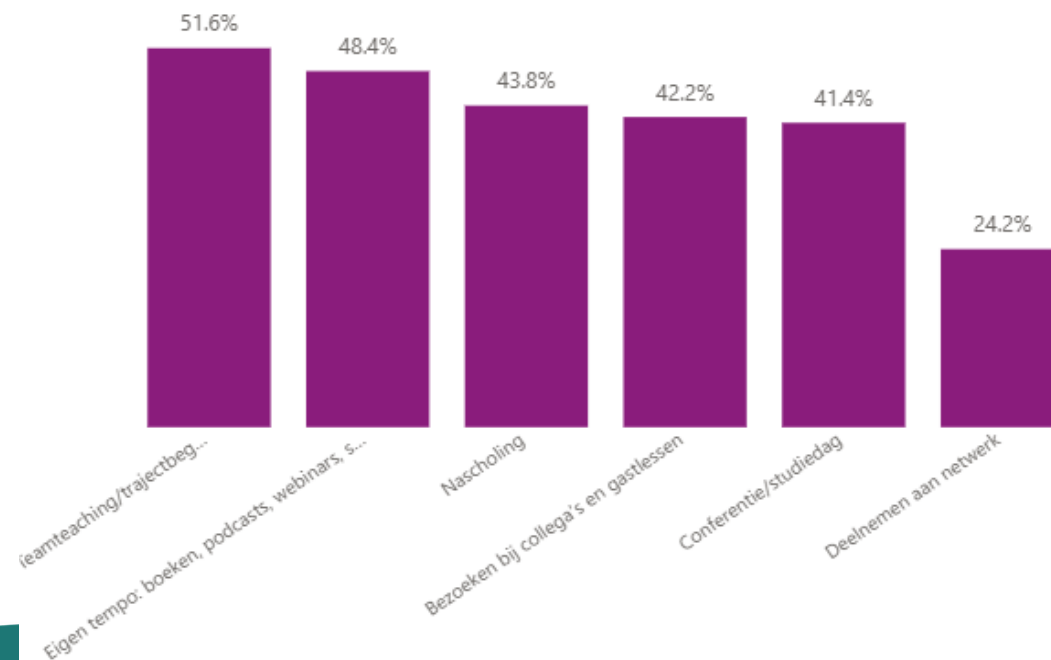

Hoeveel nood heb jij aan (extra) vorming over meertaligheid en interculturele vaardigheden? (0=geen, 10 = heel veel)

- Meer dan de helft van de ondervraagden heeft nood aan extra vorming over multiculturaliteit en meertaligheid.
- Teamteaching en trajectbegeleiding en leren op eigen tempo zijn 2 populairste manieren om bij te leren, nadien komt nascholing, bezoeken bij collega's en studiedagen.

Hoe wil je liefst bijleren?

Hoeveel nood heb je aan vorming
(gemiddelde op 10)

5.71

Ik weet waar ik terecht kan voor
vorming over dit thema (gemiddeld
aantal 'ja' antwoorden)

0.50

Nood aan Vorming

- Leerkrachten in een landelijke school voelen zich na hun lerarenopleiding gemiddeld beter voorbereid op een multiculturele, meertalige klas, maar geven ook aan meer vorming nodig te hebben dan leerkrachten die lesgeven in een randstedelijke of grootstedelijke context (zie volgende slide)
- Leerkrachten die lesgeven in landelijke context leren het minst graag bij op zichzelf: 28%, versus 39% van de leerkrachten uit randstedelijk gebied en 56% van de leerkrachten die lesgeven in grootstedelijke context (zie volgende slide)

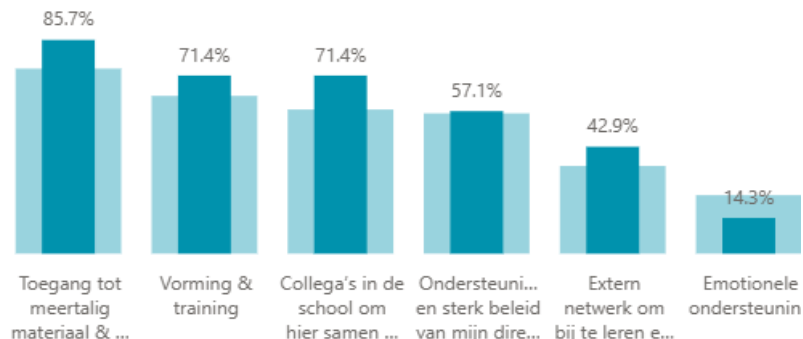
Hoe voorbereid ben je op
multiculturele, meertalige klas
(gemiddelde op 10)

5.71

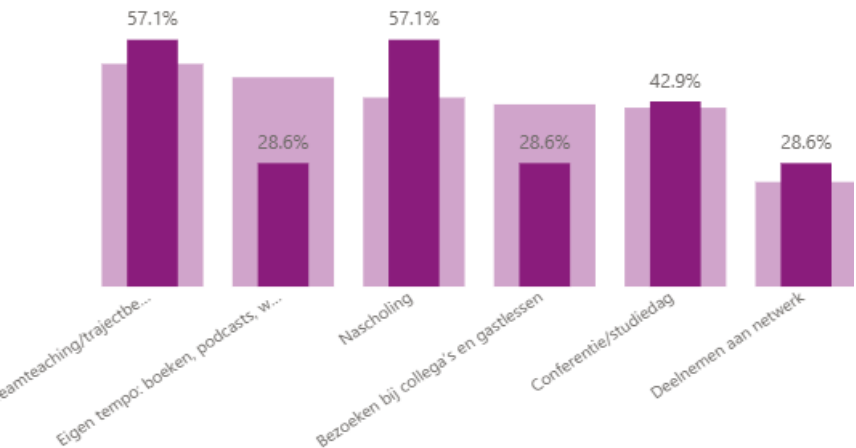
Hoeveel nood heb je aan vorming
(gemiddelde op 10)

6.71

Wat helpt jou in de lespraktijk?

Hoe wil je liefst bijleren?

Landelijk

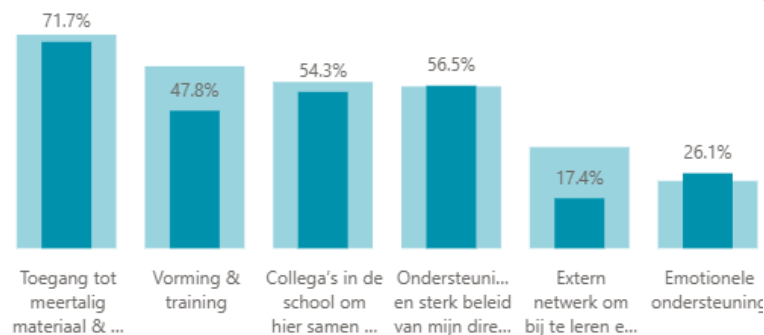
Hoe voorbereid ben je op
multiculturele, meertalige klas
(gemiddelde op 10)

4.60

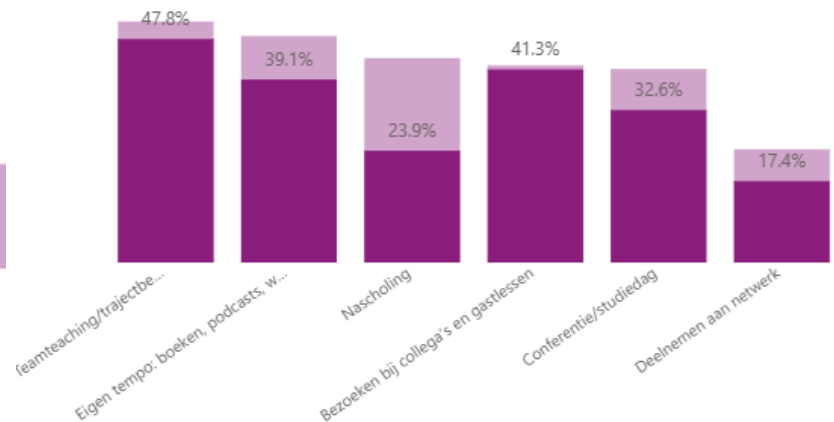
Hoeveel nood heb je aan vorming
(gemiddelde op 10)

5.46

Wat helpt jou in de lespraktijk?

Hoe wil je liefst bijleren?

Randstedelijk

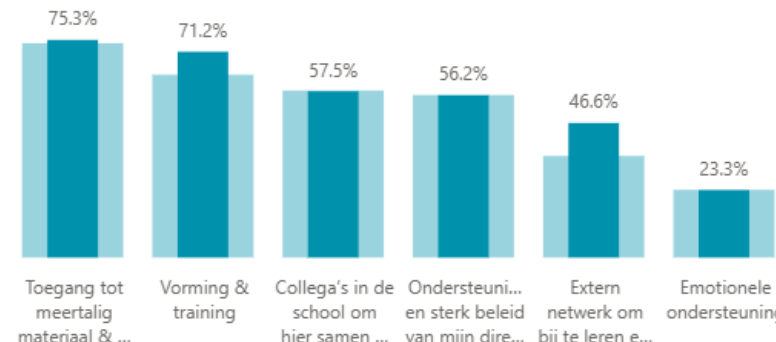
Hoe voorbereid ben je op
multiculturele, meertalige klas
(gemiddelde op 10)

4.62

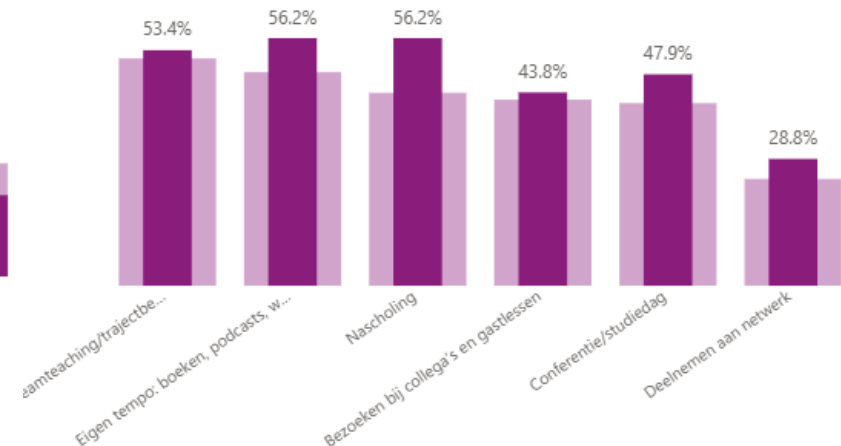
Hoeveel nood heb je aan vorming
(gemiddelde op 10)

5.82

Wat helpt jou in de lespraktijk?

Hoe wil je liefst bijleren?

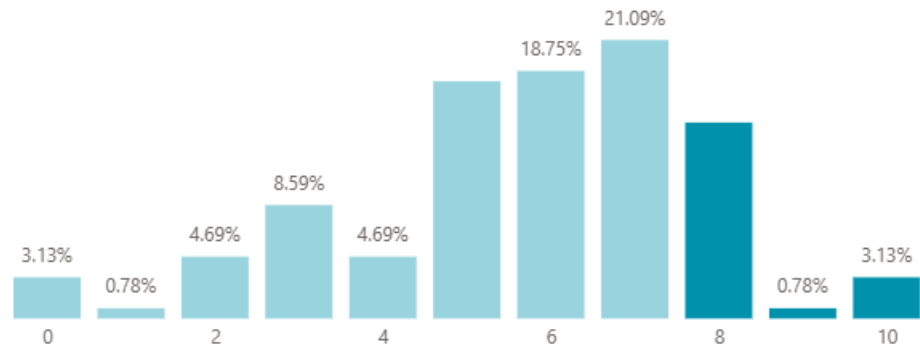
Grootstedelijk

Nood aan Vorming

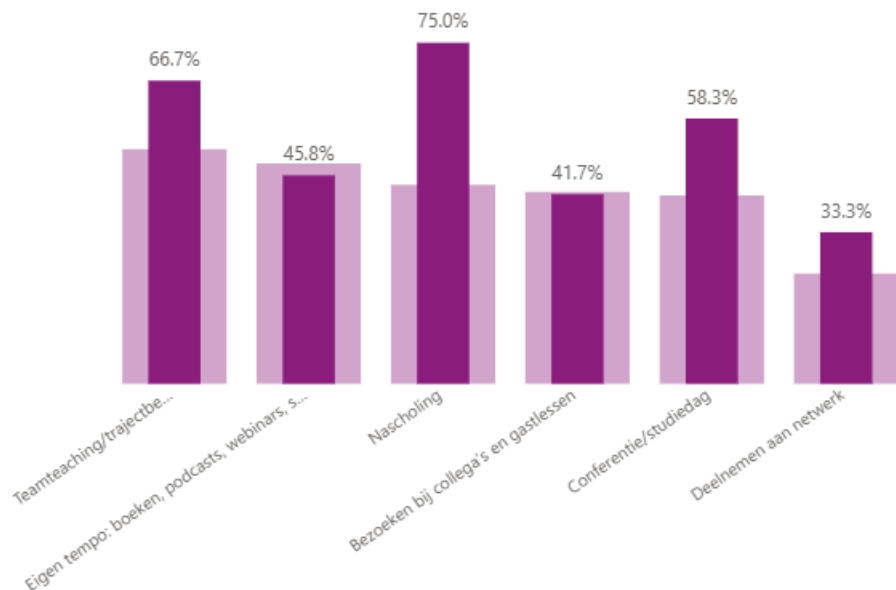
Ik weet waar ik terecht kan voor vorming over dit thema (gemiddeld aantal 'ja' antwoorden)

0.42

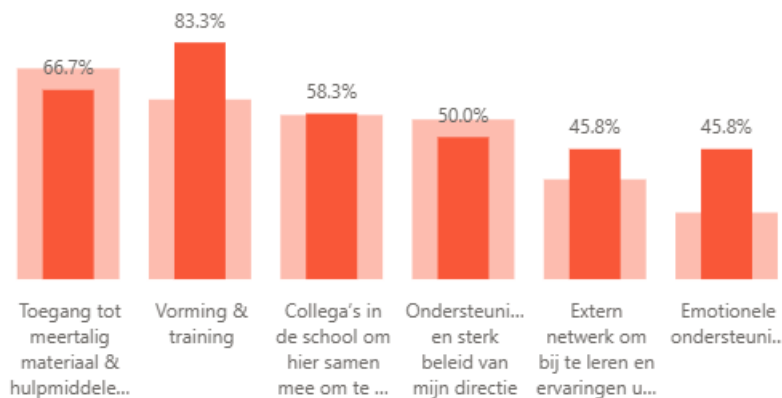
Hoeveel nood heb jij aan (extra) vorming over meertaligheid en interculturele vaardigheden? (0=geen, 10 = heel veel)

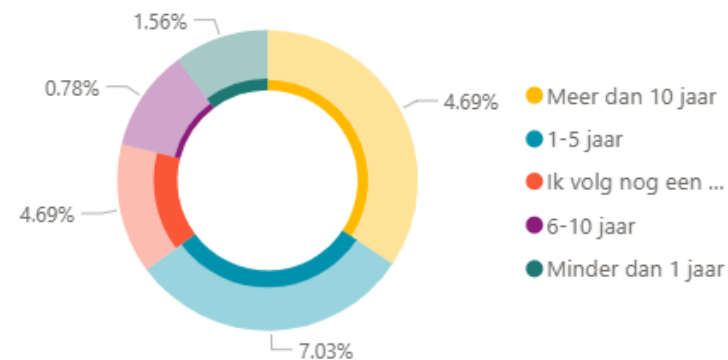
Hoe wil je liefst bijleren?

Wat helpt jou in de lespraktijk?

Aantal jaren ervaring als leerkracht

- De ondervraagden die het meest nood hebben aan (extra) vorming (score 8-10), zien vorming en training als belangrijkste hulpmiddel (83%) en zien dit dan ook als belangrijkste bron van bijleren. Ze weten echter nog minder dan de anderen waar ze hiervoor terecht kunnen.
- Deze groep bevindt zich voornamelijk bij de leerkrachten die nog startend zijn.

Nood aan Vorming

- De leerkrachten die nog aan hun opleiding bezig zijn of nog maar net in de klas staan (minder dan een jaar les geven), voelen zich wel het best voorbereid op een multiculturele en meertalige klascontext door hun lerarenopleiding.
- Anderzijds geven zij ook aan dat het meeste nood hebben aan vorming over dit thema.

- 0-1 jaar ervaring

Hoe voorbereid ben je op multiculturele, meertalige klas (gemiddelde op 10)

6.08

Hoeveel nood heb je aan vorming (gemiddelde op 10)

6.33

- 1-5 jaar ervaring

Hoe voorbereid ben je op multiculturele, meertalige klas (gemiddelde op 10)

5.20

Hoeveel nood heb je aan vorming (gemiddelde op 10)

5.23

- 6-10 jaar ervaring

Hoe voorbereid ben je op multiculturele, meertalige klas (gemiddelde op 10)

4.57

Hoeveel nood heb je aan vorming (gemiddelde op 10)

6.00

- Meer dan 10 jaar ervaring

Hoe voorbereid ben je op multiculturele, meertalige klas (gemiddelde op 10)

3.32

Hoeveel nood heb je aan vorming (gemiddelde op 10)

5.60

Analyse van de resultaten

Aangezien deze bevraging optioneel was, gaan we er van uit dat vooral mensen die betrokken zijn bij dit thema deze bevraging hebben ingevuld (bvb $\frac{1}{4}$ OKAN-leerkrachten + 94% geeft les in randstedelijk of grootstedelijk gebied), wat een vertekend beeld geeft. Bovendien is het slechts een momentopname en een steekproef, toch zijn er enkele zaken die opvallen.

Er wordt duidelijk al heel veel rekening gehouden, zowel met de vele culturen als met de vele talen in de klas.

Analyse – ervaring uit de klas

- Zowel de meerwaarden als uitdagingen van een multiculturele, meertalige klas worden erkend.
 - Meer dan de helft van de ondervraagden ondervindt **te weinig tijd of middelen** om hier op een degelijke manier mee om te gaan.
 - Er zijn **verschillende strategieën** gekend en gebruikt, zowel om om te gaan met multiculturaliteit als met meertaligheid.
 - Ongeveer 2/5 gebruikt van de ondervraagden gebruikt frequente taalsterke interacties en zet de thuistaal in als hulpmiddel. Slechts 1 op 5 doet aan pre-teaching van de vaktaal.
 - Afhankelijk van de ervaring worden andere strategieën aangewend.
- ➔ Er is duidelijk veel betrokkenheid en inzet in het omgaan met meertaligheid en diversiteit in de klas, maar de praktijk blijft uitdagend en er is nog ruimte voor groei en ondersteuning.

Analyse – Vorming en ondersteuning

- **Vorming & ondersteuning: hoog belang, beperkte toegang**
 - Toegang tot hulpmateriaal en vorming belangrijkste hulpmiddel, maar amper 50% weet zijn weg daar naar te vinden → informatiekloof, er is een wil tot professionaliseren, maar ze vinden de weg niet.
- **Lerarenopleiding: belangrijke basis, maar niet altijd toereikend**
 - Slechts 15% van de deelnemers voelde zich echt voorbereid na zijn lerarenopleiding, tegelijk voelen de net startende leerkrachten zich beter voorbereid, een positief signaal dat wijst op een evolutie in het curriculum. De algemeen lage scores op mate van voorbereiding en hoge scores op nood aan vorming doen suggereren dat de vertaalslag van theorie naar praktijk nog sterker kunnen.
- **Hoe bijleren**
 - Voorkeur voor praktijkgerichte en begeleide vormen van professionalisering → nood aan meer hybride aanpak in professionaliseringstrajecten, met ruimte voor zowel structurele begeleiding als autonome verdieping
- **Regionale verschillen**
 - Leerkrachten in landelijke contexten voelen zich beter voorbereid, maar hebben toch meer nood aan vorming. Mogelijk zijn de uitdagingen daar anders of recenter. Ze leren minder graag zelfstandig, wat pleit voor collectieve leertrajecten.

Aanbevelingen

Voor Lerarenopleidingen

Versterk praktijkgericht leren

- Bied studenten realistische oefenkansen in meertalige en diverse klassen.
- Zet in op begeleiding bij het vertalen van theorie naar praktijk.

Maak vorming zichtbaar en toegankelijk

- Communiceer helder over bestaande vormingen en materialen.
- Voorzie een centraal overzicht van tools, workshops en aanspreekpunten.
- Werk samen met scholen voor actuele noden en voorbeelden.

Voorzie flexibel en gedifferentieerd aanbod

- Pas werkvormen aan naargelang context (bv. landelijk vs. stedelijk).
- Houd rekening met verschillende leerstijlen: begeleid leren, zelfstudie, blended.
- Bouw keuzemogelijkheden in binnen het curriculum.

Aanbevelingen

Voor Beleidsmakers

Investeer in toegankelijke en structurele professionalisering

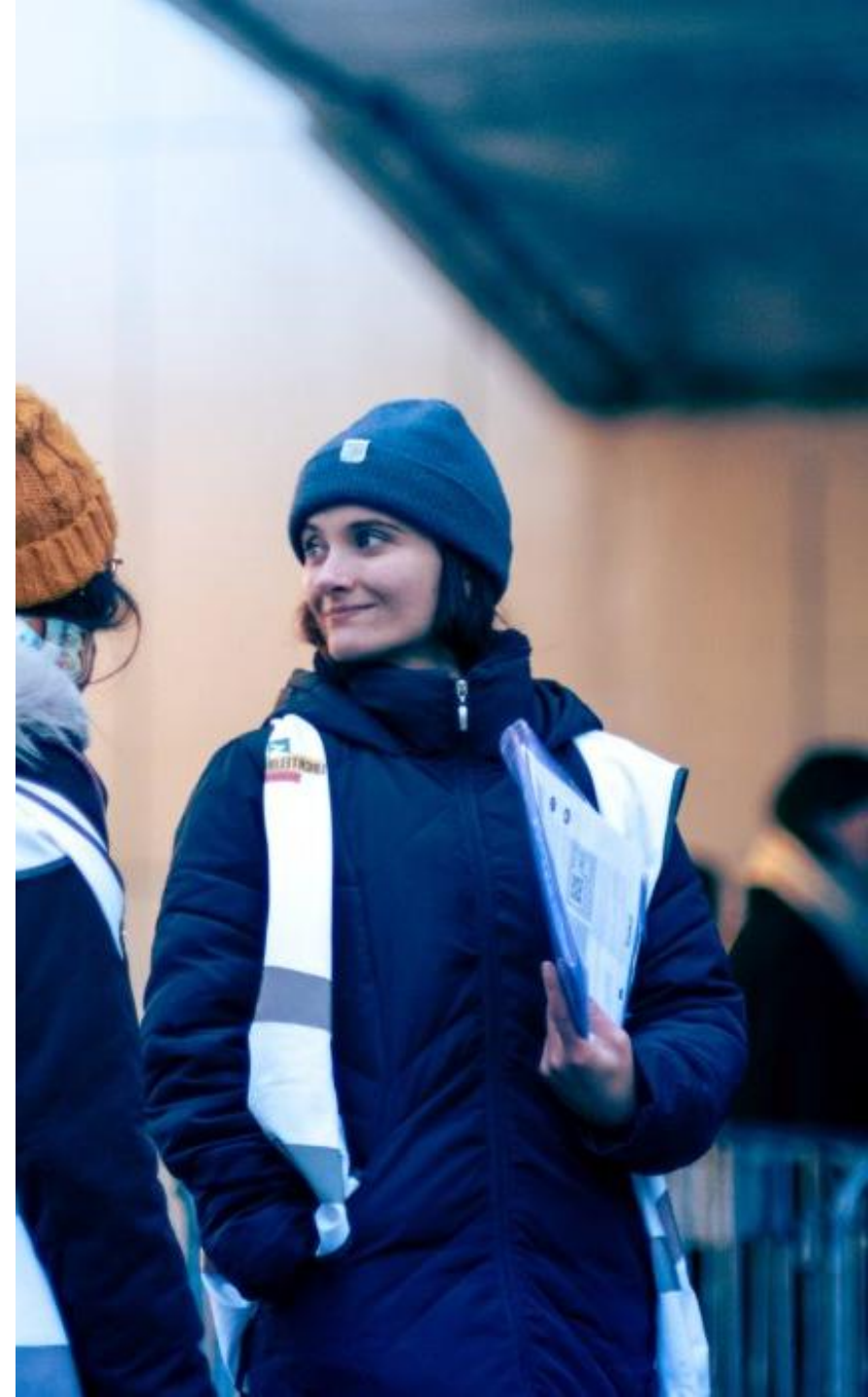
→ Voorzie tijd, middelen en erkenning voor vorming over meertaligheid en diversiteit op schoolniveau.

Versterk regionale ondersteuning en samenwerking

→ Stimuleer netwerken, regionale expertisehuizen en uitwisseling tussen scholen.

Maak vorming zichtbaar en verplicht in lerarenopleidingen

→ Leg duidelijke eindtermen vast rond interculturele competentie en meertalige didactiek.

- Het maakt mij rijker als mens en leerkracht, je hebt echt het gevoel dat je een verschil maakt voor de kinderen. Je ziet en hoort snel vooruitgang, dat is erg motiverend. Aangezien er geen specifiek werkplan is voor AN'ers moet ik het allemaal zelf wat uitzoeken. Dat is erg tijdrovend maar ik kan er ook veel van mijn creativiteit in kwijt, dat is fijn! -

Quote van één van de deelnemers

